

Morten Helberg

Saksbehandler, innvalgstelefon

Jørgen Liebig-Larsen,

Utvidet dispensasjon fra ferdselsforbudet for å ringmerke måkeunger i seks sjøfuglområder i Oslo, Nesodden og Asker kommuner

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gir Statsforvalteren dispensasjon fra verneforskriften for Bleikøya naturreservat, Søndre Skjælholmen naturreservat, Nordre Skjælholmen naturreservat, Husbergøya naturreservat, Sundbyholmene naturreservat, Høvikskjæra fuglefredningsområde og Storskjær fuglefredningsområde for ilandstigning mellom 15. april og 15. juli. Det gis også tillatelse til å ringmerke måkeunger. Tillatelsen gjelder for 2022, 2023 og 2024, og det er stilt vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad fra Morten Helberg ved Universitetet i Oslo (UiO) mottatt 03.03.2022. Det er søkt om dispensasjon fra ferdselsforbudet i til sammen seks sjøfuglreservater i Oslo, Nesodden og Asker kommune for å gjøre en vitenskapelig undersøkelse. Søknaden inkluderer Husbergøya naturreservat for ringmerking, men utenfor delområde A med ferdselsforbud. Søknaden gjelder inntil to korte besøk i perioden 11 juni til 10 juli 2022 og 2023, av en varighet på opptil tre timer. Det er behov for å være inntil fire personer for å kunne jobbe effektivt. Videre vil ringmerkingen foregå på enten morgen eller kveld, både av hensyn til fuglene ved eventuell oppvarming av små unger og egg, samt til publikum.

Formålet med undersøkelsen er å ringmerke unger av svartbak, gråmåker og sildemåker. Fuglene vil bli merket med en metallring samt en fargering, og vil således bli et meget verdifullt tilskudd til URBPOP prosjektet. Når disse ungene vokser opp og kommer tilbake som hekkefugler vil de være svært verdifulle fugler også i «Urban Fjord» prosjektet. Dette prosjektet omhandler miljøgifter i Oslofjorden.

Det oppgis videre i søknaden at: «Alle holmene vi søker om tillatelse til er forholdsvis store, og ved at vi beveger oss sakte rundt i terrenget vil vi kun forstyrre en liten del av kolonien om gangen. Det er masse gjemteplasser for måkeungene, og det man først og fremst skal passe på ved slike besøk er at ungene kan være utsatt for angrep fra svartbak og andre måker om de går på vannet. Derfor vil vi trekke oss tilbake om vi oppdager unger som svømmer, slik at de kommer inn til land igjen.»

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Bleikøya naturreservat, Søndre Skjælholmen naturreservat, Nordre Skjælholmen naturreservat, Sundbyholmene naturreservat, Høvikskjæra og Storskjær fuglefredningsområder. Vi forvalter verneområdene etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Verneområde	Fastsatt ved kgl.res	Verneformål
Bleikøya naturreservat	27.06.2008	Formålet med naturreservat er å bevare et tilnærmet urørt område med spesielle naturtyper. Området er egenartet i form av en unik blodstorkenebbeng. Delområde A, jf. vernekartet, har en svært artsrik sjøfuglfauna.
Søndre Skjælholmen naturreservat	27.06.2008	Formålet med naturreservatet er å bevare et spesielt naturområde med sitt geologiske og biologiske mangfold. Området er egenartet i form av fint utviklet tørrengvegetasjon, bergknappsamfunn og en svært artsrik sjøfuglfauna. Området har vitenskapelig betydning som typeområde for den geologiske Skjærholmenformasjonen.
Nordre Skjælholmen naturreservat	16.07.2009	Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har videre en fin tørrengvegetasjon med innslag av guanovegetasjon, samt bergknappsamfunn.
Husbergøya naturreservat	27.06.2008	Formålet med naturreservatet er å bevare et spesielt naturområde med sitt geologiske og biologiske mangfold i form av naturtyper, arter og økologiske prosesser. Delområdet A, jf. vernekartet, har en artsrik sjøfuglfauna.
Sundbyholmene naturreservat	28.01.1979	Formålet med fredningen er å bevare livsmiljøet for plante- og dyrelivet i området, særlig ut fra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser.
Høvikskjæra fuglefredningsområde	16.07.2009	Formålet med fuglefredningsområdet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter.
Storskjær fuglefredningsområde	16.07.2009	Formålet med fuglefredningsområdet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter.

I verneforskriften til alle de omsøkte verneområdene er det bestemmelser som sier at dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser. Videre er det ferdselsforbud i perioden mellom 15. april og 15 juli i alle reservatene, utenom Husbergøya hvor ringmerkingen foregår utenfor delområde A med ferdselsforbud. Ilandstigning og ringmerking er i strid med vernebestemmelsene og krever derfor dispensasjon fra verneforskriftene.

Verneforskriftene åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til omsøkt tiltak. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At

vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om sjøfugl og deres hekkelokaliteter i indre Oslofjord anses å være god. På oppdrag fra Statsforvalteren har hekkende sjøfugl vært regelmessig overvåket helt siden 1974. Mye kunnskap er også samlet i forvaltningsplan for sjøfuglreservatene i Oslo og Akershus (rapport 8/2011), der både Søndre og Nordre Skjælholmen naturreservater og Storskjær naturreservat er omtalt. Vi anser at det ikke er fare for at aktiviteten vil føre til store, uante negative konsekvenser for verneverdiene.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av tiltaket skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. En av de viktigste truslene for sjøfugl er forstyrrelse i hekketiden. Indre Oslofjord er Norges mest folketette område, og antall fritidsbåter er stort og økende. Ilandstigning av mennesker og hunder på sjøfuglholmer i hekketida er en potensiell trussel for hekkende sjøfugl. Dette gjelder for øvrig all aktivitet på og i nærheten av hekkeområdene, inklusiv aktivitet knyttet til forskning og overvåkning. En viss forstyrrelse vil det være, men vi anser imidlertid at denne hendelsen ikke vil føre til stor belastning på området. Det skal benyttes skånsomme metoder under arbeidet (jf. § 12). Forskningsmiljøet ved UiO har erfaring med tilsvarende ringmerking, og vi forutsetter at merkingen skjer på best mulig måte og med minst mulig forstyrrelse i koloniene. På grunn av større menneskelig aktivitet i helgene ønsker vi at ringmerkingen skal skje utenom helger. § 11 anses som lite aktuell i denne sammenheng.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Statsforvalteren er positiv til studier som øker kunnskapen om sjøfuglbestanden og sjøfuglreservatene. Videre er forskning et viktig hjelpemiddel for å få til en kunnskapsbasert forvaltning.

Etter vår vurdering er ferdsel i forbindelse med ringmerking til forskningsformål ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilråene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir dispensasjon fra ferdselsforbudet til ringmerking av måkeunger i Bleikøya naturreservat, Søndre Skjælholmen naturreservat, Nordre Skjælholmen naturreservat, Husbergøya naturreservat, Sundbyholmene naturreservat, Høvigskjæra og Storskjær fuglefredningsområder. Det gis også tillatelse til å ringmerke måkeunger. Tillatsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.

- Nødvendig hensyn til dyre- og fuglelivet skal tas, og oppholdstiden i verneområdet skal være kortest mulig.
- Tillatelsen gjelder inntil to korte besøk i perioden 11. juni til 10. juli 2022, 2023 og 2024.
- Tiltaket skal utføres morgen eller kveld og utenom helger.
- Statsforvalteren, SNO og politiet skal i forkant av tiltaket informeres om formål og dato for besøk i lokalitetene. Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.
- Rapport fra ringmerkingen skal leveres til Statsforvalteren hvert år
- Tillatelsen er gyldig til og med 10. juli 2024.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

ledernavn
lederstilling
Klima- og miljøvernavdelingen

Jørgen Liebig-Larsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent